

**MẬT VỤ HOA KỲ - KHI
NGƯỜI BẢO VỆ TỔNG
THỐNG KHÔNG PHỤC VỤ
RIÊNG MỘT TỔNG
THỐNG (Hoai Linh Ngoc
Duong)**

Từ câu chuyện TT Trump đã trốn trong xe đẩy phục vụ ăn uống để lén ra khỏi bữa tiệc Thổ Nhĩ Kỳ giữa lúc bị đe dọa.

Trump hid in catering cart to sneak out of Turkey amid security threats

Good Morning America ✓

5.49M subscribers

Subscribe

(Hình minh họa - "Trump Hid in a Catering Cart to Sneak Out Of Turkey Amid Threats".)

Source Video - Link > <https://youtu.be/IUYMf-41kZM>

Chúng ta cần nghiêm túc để TÌM HIỂU vấn đề liên quan đến... việc "BẢO VỆ TỔNG THỐNG".

Tìm Hiểu:

MẬT VỤ HOA KỲ - KHI NGƯỜI BẢO VỆ TỔNG THỐNG KHÔNG PHỤC VỤ RIÊNG MỘT TỔNG THỐNG

Hoài Linh Ngọc Duong (Aug.12, 2026)

Những hình ảnh Tổng thống Donald Trump bí mật rời chiếc máy bay mà mọi người tưởng ông đang ở trên đó, được đưa đi bằng một xe phục vụ sân bay rồi chuyển sang một máy bay quân sự khác trong chuyến đi Thổ Nhĩ Kỳ tháng 7/2026 đã gây ra hai cách bình luận hoàn toàn trái ngược.

Một bên chế giễu rằng một tổng thống thường khoe sự sang trọng cuối cùng lại phải “chui vào xe chở đồ ăn”; bên kia ca ngợi Trump như người vừa thoát khỏi một âm mưu ám sát. Cả hai cách nhìn đều bỏ qua một nhân vật quan trọng hơn: United States Secret Service – Cơ quan Mật vụ Hoa Kỳ, cùng với quân đội và bộ máy an ninh quốc gia.

Theo AP, Trump xác nhận chính Mật vụ và quân đội muốn đưa ông khỏi chiếc máy bay ban đầu vì một mối đe dọa được đánh giá nghiêm trọng.

Ông được bí mật chuyển sang một máy bay chính phủ nhỏ hơn, trong khi chiếc máy bay mà nhân viên và báo chí tin rằng tổng thống vẫn còn ở trên tiếp tục hành trình. (AP News)

Vì vậy, trước khi ca ngợi hay chế giễu cá nhân Trump, cần hiểu một nguyên tắc cơ bản: bảo vệ Tổng thống Hoa Kỳ là một thiết chế của nhà nước, không phải màn trình diễn lòng can đảm hay hèn nhát của cá nhân tổng thống.

TỪ CHỐNG TIỀN GIẢ ĐẾN BẢO VỆ TỔNG THỐNG

Secret Service được thành lập năm 1865, ban đầu thuộc Bộ Ngân khố. Điều thú vị là nhiệm vụ đầu tiên của cơ quan này hoàn toàn không phải bảo vệ Abraham Lincoln hay Nhà Trắng, mà là chống tiền giả. Sau Nội chiến, có thời điểm người ta ước tính tới khoảng một phần ba lượng tiền đang lưu hành có thể là giả. (Secret Service)

Lịch sử sau đó buộc nước Mỹ phải thay đổi. Lincoln bị ám sát năm 1865, James Garfield năm 1881 và William McKinley năm 1901. Sau vụ McKinley, nhiệm vụ bảo vệ tổng thống được giao cho Secret Service.

Ngày nay cơ quan này vẫn giữ hai chức năng lớn: bảo vệ lãnh đạo quốc gia và điều tra các tội phạm đe dọa hệ thống tài chính, từ tiền giả, gian lận ngân hàng, thẻ tín dụng cho đến tội phạm tài chính trên không gian mạng. (Secret Service)

Sau khi Bộ An ninh Nội địa được thành lập, Secret Service chuyển từ Treasury sang DHS năm 2003. Do đó cần nói thật chính xác: Mật vụ không đứng ngoài hành pháp.

Nhưng tính chuyên nghiệp của nhiệm vụ bảo vệ đòi hỏi họ phải hoạt động phi đảng phái. Người được bảo vệ hôm nay có thể là tổng thống Cộng hòa, ngày mai là tổng thống Dân chủ. Viên đạn nhằm vào tổng thống không được Mật vụ hỏi trước rằng người đó thuộc đảng nào.

LUẬT LIÊN BANG BẢO VỆ AI?

Cơ sở pháp lý trung tâm là 18 U.S.C. §3056. Luật cho phép Secret Service bảo vệ Tổng thống, Phó tổng thống, Tổng thống và Phó tổng thống đặc cử; gia đình trực hệ của họ; các cựu tổng thống và vợ hoặc chồng suốt đời; con của cựu tổng thống dưới 16 tuổi; nguyên thủ và người đứng đầu chính phủ nước ngoài đến Mỹ; một số khách nước ngoài đặc biệt; các ứng cử viên tổng thống và phó tổng thống quan trọng cùng một số đối tượng khác do luật quy định. (House U.S. Code)

Một chi tiết pháp lý rất đáng chú ý là luật cho phép những người thuộc các nhóm sau khoản (1) từ chối sự bảo vệ trong những điều kiện luật định, nhưng Tổng thống và Phó tổng thống đương nhiệm thuộc khoản (1).

Nói cách khác, bảo vệ người đứng đầu nhà nước không đơn thuần là dịch vụ cá nhân mà tổng thống thích thì nhận, không thích thì thôi. Đằng sau con người Donald Trump, Barack Obama hay Joe Biden là chức vụ Tổng

thống Hoa Kỳ, một mắt xích của trật tự hiến pháp và sự liên tục của nhà nước. (House U.S. Code)

Đó cũng giải thích vì sao trong tình huống khẩn cấp, tổng thống có thể phải chấp nhận những biện pháp mà lực lượng bảo vệ cho là cần thiết. Tổng thống là Commander in Chief của quân đội, nhưng không vì thế mà trong một tình huống ám sát ông có thể tùy tiện biến kế hoạch bảo vệ thành một cuộc biểu diễn cá nhân.

AI TRẢ TIỀN CHO VIỆC BẢO VỆ?

Cuối cùng vẫn là người đóng thuế Hoa Kỳ.

Secret Service nhận ngân sách liên bang thông qua DHS và tiến trình ngân sách – chuẩn chi của Quốc hội. Chẳng hạn đề nghị ngân sách FY2025 của Secret Service là khoảng 3,206 tỷ USD, bao gồm cả hoạt động bảo vệ, điều tra và hỗ trợ cơ quan. (DHS)

Ngân sách FY2026 cũng chia riêng nhiều khoản liên quan đến Protective Operations, bảo vệ con người và cơ sở, chống máy bay không người lái, kính và tường chống đạn, bảo vệ không phận và các hoạt động đặc biệt khác. (DHS)

Điều đó có ý nghĩa hiến pháp rất quan trọng: Secret Service thuộc hành pháp, nhưng tiền của họ không phải tiền riêng của tổng thống. Quốc hội nắm quyền chuẩn chi

và có quyền giám sát việc sử dụng ngân sách.

GAO từng kết luận DHS và Secret Service vi phạm các yêu cầu về tái phân bổ ngân sách và Antideficiency Act khi sử dụng 5,1 triệu USD cho bảo vệ ứng cử viên mà chưa thông báo đúng thủ tục cho các ủy ban chuẩn chi của Quốc hội. (GAO)

Đây chính là một ví dụ đẹp về checks and balances: Mật vụ bảo vệ Tổng thống, nhưng Quốc hội giám sát Mật vụ.

NHỮNG VIÊN ĐẠN ĐÃ THAY ĐỔI SECRET SERVICE

Lịch sử bảo vệ tổng thống Mỹ được viết bằng cả những thành công lẫn thất bại đau đớn.

Năm 1950, hai phần tử dân tộc chủ nghĩa Puerto Rico tấn công Blair House nhằm ám sát Tổng thống Harry Truman. Officer Leslie Coffelt của lực lượng bảo vệ bị bắn chết nhưng vẫn chống trả. Hồ sơ của Thư viện Truman còn lưu các ghi chép của Secret Service về vụ việc. (Truman Library)

Ngày 22/11/1963, John F. Kennedy bị ám sát tại Dallas. Đó trở thành một trong những thất bại bảo vệ nghiêm trọng nhất trong lịch sử Hoa Kỳ và làm thay đổi sâu sắc tư duy bảo vệ tổng thống.

Ngày 30/3/1981, John Hinckley Jr. bắn Tổng thống Ronald Reagan. Đặc vụ Tim McCarthy đã dang người chắn giữa Reagan và tay súng và bị trúng đạn. Reagan cũng bị thương nhưng sống sót. (Secret Service)

Sau đó là những vụ mưu sát Gerald Ford năm 1975, những mối đe dọa đối với nhiều đời tổng thống và gần đây là vụ Donald Trump bị bắn tại Butler, Pennsylvania năm 2024. Chính vụ Butler lại khiến Secret Service phải điều trần và chịu điều tra của Quốc hội về những lỗ hổng an ninh. (Reuters)

Một nguyên tắc hình thành từ lịch sử ấy: không thể đợi viên đạn bay tới mới bảo vệ tổng thống.

NGHI BINH KHÔNG PHẢI CHUYỆN MỚI

Việc đánh lạc hướng đối phương về vị trí thật của tổng thống có lịch sử lâu đời.

Một ví dụ đặc biệt rõ ràng xảy ra tháng 3/2000. Tổng thống Bill Clinton tới Pakistan trong bối cảnh an ninh cực kỳ căng thẳng. Một máy bay mang dấu hiệu chính thức được sử dụng làm nghi binh, trong khi Clinton thực sự tới Islamabad bằng một chiếc Gulfstream không mang dấu hiệu dễ nhận biết.

Washington Post thời điểm đó ghi nhận một đặc vụ Secret

Service có ngoại hình giống Clinton bước xuống chiếc máy bay nghi binh trước khi chiếc chở tổng thống thật xuất hiện. (The Washington Post)

Năm 2003, George W. Bush bí mật tới Baghdad dịp Thanksgiving. Chuyến đi được giữ kín, đèn máy bay tắt, rèm cửa đóng và Air Force One sử dụng biện pháp che giấu hành trình.

Thư viện Tổng thống George W. Bush ghi nhận máy bay hạ cánh theo một quỹ đạo đặc biệt nhằm giảm nguy cơ bị bắn. (George W. Bush Library)

Trump cũng từng bí mật tới Afghanistan dịp Thanksgiving năm 2019 với những biện pháp giữ bí mật nghiêm ngặt. (YouTube)

Vì vậy, đổi máy bay, che giấu hành trình, sử dụng phương tiện không dễ nhận dạng hoặc tạo nghi binh không phải sáng kiến riêng của Donald Trump. Đây là một phần lâu đời của nghệ thuật bảo vệ nguyên thủ.

OBAMA Ở TRUNG QUỐC: KHI TỔNG THỐNG CŨNG PHẢI ĐỔI CÁCH XUỐNG MÁY BAY

Một trường hợp nhỏ hơn nhưng rất thú vị xảy ra khi Barack Obama tới Hàng Châu dự G20 năm 2016.

Hình ảnh Obama không bước xuống chiếc cầu thang trải thảm đỏ dành cho nguyên thủ từng được diễn giải như một sự “hạ nhục” của Trung Quốc. Nhưng thông tin chi tiết được công bố sau này cho thấy vấn đề phức tạp hơn.

Người lái xe thang phía Trung Quốc không nói tiếng Anh. Đội an ninh Mỹ không tin tưởng việc để người này điều khiển một thiết bị lớn áp sát chiếc Air Force One.

Trung Quốc đề nghị bố trí phiên dịch bên cạnh tài xế; phía Mỹ vẫn không chấp nhận. Thời gian không còn nhiều, Obama cuối cùng sử dụng cầu thang tích hợp của máy bay. (The Wall Street Journal)

Một nguyên thủ quyền lực nhất thế giới vì vậy vẫn phải bước xuống bằng một lối ít long trọng hơn vì an toàn được đặt cao hơn nghi thức ngoại giao.

Điều này giúp chúng ta hiểu trường hợp Trump ở Thổ Nhĩ Kỳ.

Obama không “mất mặt” vì phải sử dụng một cầu thang khác. Trump cũng không “hèn nhát” vì được đưa qua một xe phục vụ sân bay.

Trong cả hai trường hợp, câu hỏi quan trọng không phải: “Tổng thống có sợ hay không?” mà là:

“Lực lượng bảo vệ đánh giá nguy cơ như thế nào và biện pháp họ lựa chọn có hợp lý, cần thiết và tương xứng hay

không?”

NHƯNG VỤ TRUMP CÓ MỘT CÂU HỎI ĐẠO ĐỨC KHÁC

Ở đây xuất hiện vấn đề nghiêm trọng hơn.

Theo các thông tin mới được công bố, sau khi Trump bí mật chuyển sang máy bay khác, nhân viên Nhà Trắng, quan chức và phóng viên vẫn ở trên chiếc máy bay tạo ra ấn tượng rằng tổng thống đang ở đó. (AP News)

Chính điểm này cần được tách khỏi cuộc tranh luận Trump anh hùng hay Trump hèn nhát.

Nếu chiếc máy bay kia chỉ đóng vai trò nghi binh điện tử hoặc hình ảnh trong một hệ thống mà tất cả người trên đó vẫn được đánh giá là an toàn, đó là một chuyện.

Nhưng nếu cơ quan an ninh biết rằng một phương tiện có khả năng trở thành mục tiêu của một cuộc tấn công thật sự mà vẫn để hàng chục hay hàng trăm nhân viên, phi hành đoàn, quan chức và nhà báo không được biết trở thành “mồi nhử”, thì đó là một vấn đề đạo đức và trách nhiệm công quyền hoàn toàn khác.

Sinh mạng của tổng thống có tầm quan trọng đặc biệt đối với an ninh quốc gia, nhưng sinh mạng của một phóng

viên, tiếp viên, nhân viên Nhà Trắng hay đặc vụ cũng vẫn là sinh mạng con người.

Không thể từ nguyên tắc “phải bảo vệ tổng thống bằng mọi giá” suy ra nguyên tắc “có thể cố ý đặt những người khác vào nguy hiểm không cần thiết”.

VÌ SAO QUỐC HỘI PHẢI GIÁM SÁT?

Một chiến thuật bảo vệ hiệu quả tất nhiên không thể được công khai trước khi thực hiện. Quốc hội cũng không nên ép Secret Service tiết lộ những chi tiết chiến thuật có thể giúp kẻ ám sát tổng thống trong tương lai. Nhưng bí mật tác chiến không đồng nghĩa với miễn trừ trách nhiệm.

Quốc hội có thể yêu cầu một cuộc briefing kín để xác định ít nhất năm vấn đề:

1. Mức độ xác thực của mỗi đe dọa đối với tổng thống là bao nhiêu?
2. Ai ra quyết định sử dụng phương tiện nghi binh?
3. Những người trên phương tiện nghi binh có thực sự bị đặt vào nguy cơ cao hơn hay không?
4. Có phương án khác bảo vệ được tổng thống mà không

tạo thêm nguy hiểm cho người khác hay không?

5. Quy trình này có tuân thủ luật, ngân sách, quy tắc an toàn và chuẩn mực nghề nghiệp của Secret Service hay không?

Đó không phải là tiết lộ bí mật quốc gia. Đó là oversight – giám sát quyền lực.

Lịch sử cho thấy Secret Service không đứng trên cơ chế này. Sau vụ Trump bị bắn hụt tại Butler năm 2024, lãnh đạo Secret Service đã phải báo cáo và điều trần trước Quốc hội. (Reuters) DHS Inspector General cũng có chức năng điều tra lãng phí, gian lận, sai phạm và đánh giá hoạt động của các cơ quan thuộc DHS; về nguyên tắc, các Inspector General phải tiến hành công việc giám sát độc lập với cơ quan mà họ kiểm tra. (Oversight.gov)

TỔNG THỐNG ĐƯỢC BẢO VỆ, NHƯNG MẬT VỤ CŨNG PHẢI ĐƯỢC KIỂM SOÁT

Đây có lẽ là điểm quan trọng nhất.

Secret Service không phải “đội cận vệ riêng” của Donald Trump, Barack Obama hay bất kỳ tổng thống nào. Họ là công chức liên bang thực hiện một nhiệm vụ do luật pháp Hoa Kỳ giao phó.

Hôm nay họ có thể lấy thân mình che cho một tổng thống Cộng hòa. Ngày mai họ phải làm chính xác điều đó cho một tổng thống Dân chủ.

Ngân sách của họ do người dân đóng thuế cung cấp và Quốc hội chuẩn chi. Quyền hạn của họ do luật quy định. Sai phạm của họ có thể bị Quốc hội, Inspector General, GAO và các cơ chế pháp lý khác xem xét.

Bởi vậy, vụ Trump đổi máy bay ở Thổ Nhĩ Kỳ không nên được biến thành câu chuyện “Trump anh hùng” hay “Trump hèn nhát”.

Nếu có một mối đe dọa đáng tin cậy, việc đưa tổng thống sang phương tiện khác là một quyết định an ninh hợp lý và có nhiều tiền lệ lịch sử, từ Clinton ở Pakistan, Bush ở Baghdad đến những chuyến đi bí mật của các tổng thống khác.

Nhưng câu hỏi về chiếc máy bay nghi binh lại hoàn toàn chính đáng:

Những người còn lại có bị biến thành mục tiêu để bảo vệ tổng thống hay không?

Nếu câu trả lời là không, Secret Service có trách nhiệm giải thích điều đó cho các cơ quan giám sát thích hợp mà không tiết lộ chiến thuật mật.

Nếu câu trả lời là có, Quốc hội có trách nhiệm phải hỏi tại

sao và xem xét liệu quy trình đó có cần được sửa đổi. Đó chính là sự khác biệt giữa một cơ quan bảo vệ nguyên thủ trong nhà nước pháp quyền và một đội cận vệ bảo vệ cá nhân người cầm quyền.

Trong nhà nước pháp quyền, tổng thống phải được bảo vệ.

Nhưng những người bảo vệ tổng thống cũng phải chịu sự giám sát.

Và chính cơ chế “người bảo vệ quyền lực cũng phải bị quyền lực khác kiểm soát” mới là điều khiến một nền dân chủ khác với một chế độ nơi sinh mạng của lãnh tụ được đặt cao hơn tất cả những con người còn lại.

Hoai Linh Ngoc Duong

@hoailinhngoc.duong